

<https://doi.org/10.31891/2415-7929-2023-27-10>

УДК 811.161

ДРОБОТЕНКО В. Ю.

Київський університет імені Бориса Грінченка

ВІДЗЕРКАЛЕННЯ У ФРАЗЕМАХ УКРАЇНСЬКОГО І АНГЛІЙСЬКОГО МЕНТАЛІТЕТУ

Статтю присвячено вивченню українських і англійських фразем, які віддзеркалюють менталітет народів України та Великої Британії. Актуальність розвідки зумовлена відсутністю в лінгвістиці спеціального дослідження, у якому б розглядалися антропоцентричні фразеологізми, тобто спрямовані на позначення світу людини як відбиття менталітету названих етносів. Мета статті полягає в студіюванні специфічних фразем, що відтворюють український і англійський менталітет. У цій роботі менталітет трактуємо як стійку сукупність уподобань і сформовану систему цінностей народу, яка тісно пов'язана з національним характером, що відображає духовне обличчя певного етносу. Згідно з відомою в лінгвістиці семантичною класифікацією до основних типів усталених одиниць зараховуємо фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності, фразеологічні сполучення, а також фразеологічні вирази (ідіоми, прислів'я, приказки, афоризми тощо). Результати проведеного аналізу засвідчили, що фраземи відтворюють такі особливості українського менталітету, як релігійність, свободоловність, працелюбність, витривалість, толерантність, милосердя та ін. Зі свого боку, англійський менталітет є результатом традицій і поведінкових звичок мешканців Великої Британії; він віддзеркалює її клімат, природу і географію. Ознакою англійського менталітету є стабільність, працьовитість; терпимість і невтручання в справи інших; консерватизм; стриманість та індивідуалізм. Зазначено, що деякі компоненти у складі фразеологізмів аналізованих мов надають студіюваним одиницям протилежних конотацій, хоча подекуди трапляються збіги. Здебільшого це стосується фразеологізмів, що містять компоненти на позначення погодних явищ, як-от: вітер, дощ, буревій, злива. Уважаємо, це пов'язано з різними кліматичними умовами Великої Британії та України. Установлено також різницю між фразеологізмами на позначення праці: якщо українські фразеологічні одиниці вербалізують важку або марну працю, то в англійських здебільшого засуджується лінь.

Ключові слова: фразеологізм, менталітет, антропоцентризм, конотація, народ.

DROBOTENKO V.

Borys Grinchenko Kyiv University

REFLECTION IN PHRASES OF THE UKRAINIAN AND ENGLISH MENTALITY

The article is devoted to the study of Ukrainian and English phrases that reflect the mentality of the peoples of Ukraine and Great Britain. The relevance of the study is due to the anthropocentrism of phraseology, i.e. the focus of stable units on the human world. The purpose of the article is to study the semantic features of phrases that reflect the Ukrainian and English mentalities. The article interprets mentality as a stable set of preferences and a formed system of values of a people, which is closely related to the national character, reflecting the spiritual face of a certain ethnic group. According to this definition of the term "phraseology", its main types include phraseological splices, phraseological unities, phraseological combinations, and phraseological expressions (idioms, proverbs, sayings, aphorisms). According to the results of the analysis, phrases reflect such features of the Ukrainian mentality as religiosity, love of freedom, and hard work. In turn, the English mentality is the result of traditions and behavioral habits of the people of Great Britain; it reflects its climate, nature and geography. The English mentality is characterized by stability, hard work; tolerance and non-interference in the affairs of others; conservatism; restraint and individualism. The authors note that some components in the phraseological units of the analyzed languages give the phraseological units opposite connotations, although sometimes there are coincidences. This mostly concerns phraseological units containing components denoting weather phenomena, such as wind, rain, hurricane. According to the authors, this is due to the different climatic conditions in the UK and Ukraine. The difference between the phraseological units referring to labor is also established: while Ukrainian phraseological units verbalize hard or useless work, English ones mostly condemn laziness.

Keywords: phraseology, mentality, anthropocentrism, connotation, people,.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

У процесі свого формування як особистості людина набуває національної ідентичності й усвідомлює себе носієм певного національного менталітету [3; 5; 6]. Учені вже давно намагаються виявити відмінності між однією етнічною групою та іншою. Із давніх часів подібні дослідження стосувалися визначень і сприйняття себе та інших і мали, як правило, описовий характер. Нині існують популярні науки, які проводять порівняльне вивчення різних етнічних груп. До них належать історія, географія, культурологія, народознавство, антропологія, лінгвістика та культурологія. У межах цих наук знання про етноси, отримані дослідниками раніше, не заперечуються, а узагальнюються й опрацьовуються, що уможливило розуміння поведінкових механізмів і моделей етносів із погляду історичних процесів. Саме в такий спосіб сьогодні об'єктом особливого інтересу можуть стати не лише традиції та звичаї, а й етнічні відмінності в ментальних проявах представників етносу.

Простеживши, звідки походять слова «менталітет» і «ментальність», можна зробити висновок, що вони є запозиченнями одного й того самого поняття, але з різних мов. «Менталітет» було засвоєно з німецької *Mentalität* («спосіб мислення»); «ментальність» – із французької як похідне від прикметника *mental* («розумовий»). Французький іменник *mentalite* трактують як «напрямок думки, склад розуму, інтелект, розумові

здібності, інтелектуальний рівень і спосіб мислення» [14]. Таким чином, ми поділяємо думку, що різниця у звучанні двох слів пояснюється особливостями запозиченої мови, але за змістом «менталітет» і «ментальність» є синонімами і становлять одне й те саме поняття. Із огляду на це, можна зробити висновок, що менталітет як стійка сукупність уподобань і сформована система цінностей одного народу, тісно пов'язаний із національним характером, що віддзеркалює духовне обличчя певного народу.

Аналіз досліджень та публікацій

На сьогодні фразеології приділяють увагу безліч науковців, розглядаючи її в різних аспектах. Досліджено функціонування фразеологізмів української мови у політичному [3; 4; 7], економічному [1], військовому [10] дискурсах тощо. М. Самус і С. Баранова [9], М. Положин [8] вивчали фразеологізми англійської мови, зосереджуючись на семантиці, структурі та класифікації цих одиниць. Зі свого боку, А. М. Недосека [6] студіювала аксіологічні характеристики фразеологізмів в англійській мові в художньому дискурсі. Дослідження В. Ю. Кочубей присвячені англійським фразеологізмам на позначення частин тіла як елементам культурного коду [5], а Р. Зорівчак розглядала кольореми як компоненти фразеологічних одиниць української та англійської мов у зіставному лінгвокультурологічному аспекті [2]. Попри достатню кількість розвідок, присвячених фразеологізмам, вони завжди залишатимуться у центрі уваги мовознавчої спільноти, оскільки яскраво відбивають менталітет і світосприйняття народу, його мовну творчість.

Формулювання цілей статті

Мета статті полягає в дослідженні семантичних особливостей фразем, що відтворюють український та англійський менталітети.

Виклад основного матеріалу

У мовному плані менталітет віддзеркалюється у фраземах, що якнайкраще репрезентують особливості національного характеру та основні цінності, притаманні певному народові. Узагальнюючи різноманітні трактування фразеологізмів, розуміємо їх як мовні одиниці, що складаються з кількох слів, значення, склад і структура яких є фіксованими [1; 5; 7; 8; 9]. Відповідно до цього визначення терміна «фразеологізм», до основних його типів зараховуємо фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності, фразеологічні сполучення, а також фразеологічні вирази (ідіоми, прислів'я, приказки, афоризми тощо). Із огляду на те, що культура й мова тісно взаємопов'язані, усі особливості менталітету українського та англійського народів певним чином відбиваються у мові, зокрема у фразеологізмах. Фразеологія утримується в мові століттями, показуючи культуру народу. Вивчення ж культурних особливостей концептів, репрезентованих фразеологічними одиницями, «дає змогу виявити як систему оцінок і цінностей, необхідних для дослідження міжкультурних відмінностей, так і своєрідність менталітету та світорозуміння людей» [4, с. 34].

Із-поміж головних особливостей українського менталітету відзначаємо релігійність, свободолюбність, витривалість, толерантність, працелюбність і милосердя.

Православна культура виховала в українському народі духовність, любов, чуйність, жертвність, доброту та ін. Згідно з результатами аналізу фразеологічних словників, найбільш частотними компонентами у структурі усталених одиниць, пов'язаних із релігією, є *Бог, Мати Божа, Господь, Ісус*, як-от: «*Боже помагай*» («побажання успіхів»); *Мати Божа* (вираження позитивних або негативних емоцій); *Бог милував, нехай Мати Божа помилує* («пощастило уникнути чогось неприємного, небажаного»); *не приведи Господь* («небажання чогось, застереження від чого-небудь або жалю з приводу чого-небудь»); *нехай Мати Божа прощає* (вираження побажання добра, безпеки, благополуччя); *ні Богові свічка, ні чортові надобвень, ні Богові свічка, ні чортові коцюба (кочерга, рогачилно, угарка, ладан)* («нічим не примітна, посередня людина; нема ніякої користі, толку з кого-н., чого-н.»); *нема чого Бога гнівити* («немає підстав, не варто марно нарікати на щось, бути незадоволеним чимось»); *давай Бог ноги, а чорт колеса* («необхідність раптової втечі звідкись»); *одному Богу відомо* («ніхто не знає про щось»); *відрізнити Божий дар від яєчні* («добре розбиратися в чому-небудь»); *живим до Бога полізти* («часто згадувати Бога, навіть прикриваючи так свої недобрі наміри або вчинки»); «дуже погано себе почувати, страждаючи від болю, втрачаючи будь-яке терпіння; ледве витримувати, ледь не вмирати») [12]. Отже, фразеологізми з компонентами *Бог, Божий, Мати Божа* вербалізують різноманітні аспекти людського буття: позитивні і негативні риси та емоції тощо.

Емоційність українців відтворена у фразеологізмах, які містять у своєму складі лексему «душа». Ці одиниці можна поділити на такі, що позначають:

- приємні відчуття: *в душі тішитися* («відчувати задоволення з чого-небудь, не виявляючи його зовні»); *душі не чути* («дуже любити, жаліти кого-небудь, бути ним дуже захопленим»);
- неприємні відчуття: *гірко на серці / на душі* («дуже прикро»); *гнітити серце / душу* («викликати тяжкий настрій, болісне відчуття»); *бити в саму душу* («боляче дошкуляти кому-небудь чимсь»); *душа так і покотилася* («хто-небудь раптом відчув страх, переляк, відчай»); *душі не стало* («дуже злякатися»); *заганяти / загнати душу в п'яти* («дуже лякати кого-небудь, викликати почуття страху»); *з каменем на душі / в грудях* («у гнітючому, поганому настрої»);

- позбавлення чого-небудь неприємного: *відвести душу* («довіритися, через що відчуті полегшення»); *як камінь з душі / з грудей спав / звалився* («кому-небудь стало легко, спокійно, хтось заспокоївся»);

- характеристику людини: *канцелярська душа* (застаріле, зневажливе: «сухий, бездушний працівник; бюрократ»); *плювати в душу* («виявляти зневагу, що зачіпає найдорожче, заповітне»); *лізти з чобітьми в душу* («грубо, безцеремонно втручатися в чийсь справи, в особисте життя»); *мати душу* («бути чуйним, доброзичливим, сердечним»); *мотузяна душа* («хто-небудь позбавлений рис людської індивідуальності – боязкий, непринциповий»).

Українці впродовж своєї історії боролися за волю, свободу, незалежність, як від ворогів, так і у виявленні почуттів і дій, що відтворено в таких фразеологізмах: *вільний птах; вільна птаха / пташка / птиця* («людина, не зв'язана шлюбом; людина, незалежна у своїх вчинках, поведінці»); *вільний козак* («парубок, неодружений чоловік (холостяк)»); *як вільна пташка, зі сл. жити* («незалежно, самостійно, безтурботно»). Про жагу до свободи свідчать такі прислів'я: *«Або Волю здобути, або дома не бути. В пригоді – думай о свободі. Ведмідь на прив'язі сильно реве. Вільному воля не потрібна. Воля дає силу слабим. Воля – нічний вогник: наче близько, а не достанеш. Гарно на сім світі, що хотіти, те чинити. Дай кому волю, а сам підеши в неволю. І золота клітка, для пташки неволю. Козача потилиця панам ляхам не хилиться»* [12].

Українці – народ працелюбний, однак фразеологізми, які концептуалізують працю, мають здебільшого негативну конотацію. Ми пов'яжемо це з історією нашого народу, який тривалий час працював на панів. Ці фраземи можна поділити на такі, що позначають важку працю, марну роботу та працю на когось. До першої групи належать, наприклад, такі фраземи, як: *за гаряче й студене хапати* («усе робити, ні від якої роботи не відмовлятися»); *уганяти коло роботи* («працювати із завзяттям, із запалом»). Важка праця відтворена у фразеологізмах: *гнути спину / горба* («важко працювати»); *рвати жили / руки / силу* («дуже важко, над силу працювати»); *рук не чути* («дуже втомитися, перенапружитися від надмірної праці»); *тягти лямку / воза* («виконувати важку, неприємну роботу; виконувати певний вид роботи»). Позначення марної праці реалізується у фразеологізмах, як-от: *бочка Данаїд; товктися як у ступі*. Цікаво, що в українській мові існує досить багато фразеологізмів, які засвідчують, що українці працюють не заради власного добробуту, а на когось іншого: *точити [свій] ніг* («тяжко працювати на кого-небудь»); *у ярмі ходити* («тяжко працювати, зазнаючи утисків, гноблення від когось»); *везти на ший* («дуже багато працювати на кого-небудь, утримувати когось своєю працею»).

Отже, український менталітет віддзеркалено здебільшого у фразеологізмах пов'язаних із релігією, працею та прагненням до свободи.

Англійський менталітет є результатом традицій і поведінкових звичок мешканців країни; він відбиває її клімат, природу і географію. Описати характер британського народу так само складно, як і характер будь-якої нації загалом. Однак низка типових рис і поведінкових норм, безумовно, відрізняє один народ від іншого. Для англійців – це стабільність, працьовитість; терпимість і невтручання у справи інших; консерватизм, стриманість та індивідуалізм. Значна частина національного характеру британців пов'язана з їхньою системою виховання. Відмінною і важливою рисою характеру британців можна вважати їхню невибагливість як результат суворого виховання. Звідси й знамените британське самовладання – прагнення приховати свої емоції і зберегти обличчя.

Британці завжди контролюють будь-яку ситуацію. Уважається, що чим більше людина контролює себе, тим більше в неї гідності. Багато в чому завдяки цій національній рисі британці – великі майстри недомовленості. Характерною рисою для британського менталітету є так званий «understatement», тобто мовна стриманість, недомовленість. Ця особливість менталітету виражається в лексичі, синтаксисі та інтонації під час спілкування. Вони не люблять говорити про свої сильні сторони або труднощі, які їм довелося пережити. Англійці або взагалі не згадують про свої особисті проблеми, або жартівливо посміхаються, а якщо і говорять, то їхня мова характеризується нечіткістю й невиразністю. Замість прямої відповіді «так» чи «ні», вони вживають слова *quite awful, quite nice, a bit, a little, I am afraid, seem, certain*, щоб зробити відповідь менш очевидною [13].

Насправді, британці рідко висловлюють свою думку, але це не привід звинувачувати їх у нечесності. Причина полягає в тому, що вони часто виявляють лібералізм, терпимість до чужої думки або інших поглядів. Про це свідчить прислів'я *So many men, so many minds* («Скільки людей, стільки й думок»). Британці прагматичні та продумані. Із давніх часів лінь вважалася великим злом, а працьовитість – великою чеснотою. В англійській мові є приказка *A lazy sheep thinks its wool heavy* [14] (досл. «Ледачі вівці вважають свою шерсть важкою»). Крім того, соціальне визнання дуже важливе для добропорядних англійців: *A good name is better than riches* («Добре ім'я краще за багатство»); *A good name is sooner lost than won* [13] («Добре ім'я легше втратити, ніж здобути»).

Стосовно традицій, то тут варто згадати про чай. У своїй книзі під назвою «Спостерігаючи за англійцями» Кейт Фокс написала: «Приготування чаю – прекрасний захисний механізм: коли англійці відчувають себе ніяково або відчувають незручність у соціальній ситуації (а це для них майже перманентний стан), вони заварюють і розливають чай». Чай для англійців – ритуал, що «підтримує світовий порядок і стійкість культури. Це – досконалий транслятор змістів і точка доступу до розуміння англійців, однієї з

найконсервативніших і чайних націй в світі» [11]. *I would not do it for all the tea in China* [14] («Я не зроблю цього за весь чай у Китаї») – фразеологізм, який глибоко й багатогранно розкриває симбіоз чаю та британської ментальності.

Цікаво, але, окрім чаю, англіїці особливо шанобливо ставляться до яблук, що відтворено в англійській фразеології: *The apple of one's eye* («Зіниця ока, світло очей» – ідіому використовують коли говорять про щось дуже важливе); *Comparing apples and oranges* («порівнювати зовсім різні речі»); *An apple a day keeps the doctor away* («Одне яблуко на день позбавить від необхідності ходити до лікаря»); *The apple never falls far from the tree* («Яблуко від яблуні недалеко падає»); *The rotten apple injures its neighbours* («Гниле яблуко зіпсує і сусідні» («паршива вівця все стадо псує»); *Bad apple* («Негідник; людина з поганою репутацією, яка має поганий вплив на інших»)) [13].

Кліматичні особливості Великої Британії також знайшли своє віддзеркалення у фразеологізмах англійської мови, у яких часто трапляються фрази з компонентами «gain», «wind», «strom», що концептуалізують найрізноманітніші сторони буття англіїців: *to whistle in the wind* – «говорити на вітер» («даремно»); *to wish a fair wind* – «бажати попутного вітру»; *to sail against the wind* – «плисти / пливти проти течії»; *to sail close to the wind* – «на межі порядності»; *to sow the wind and reap the whirlwind* – «посієш вітер – збереш бурю»; *to have one's head in the clouds* – «бути мрійником, витати в хмарах»; *to twist in the wind* – «перебувати в невизначеному становищі»; *storm in a teacup* – «багато галасу з нічого».

Фразеологізми української мови з компонентом «вітер» мають, подібно до англійських фразем, здебільшого негативну конотацію: *ганяти вітер (вітру) по вулицях (по світу)* («проводити час у розвагах; нічого не робити, нічим не займатися»); *дмухати (дути) проти вітру* («робити яку-небудь безнадійну справу, не сподіваючись на успішне її завершення»); *вітер у кишенях (у кишені) свистить (гуляє, віє і т. ін.)* («немає грошей, хто-небудь бідний, не має грошей»); *вітер у голові (грає (віє, свище, посвистує тощо))* – «про легковажну, несерйозну людину»; *викидати / викинути на вітер* («легковажно, марно витратити гроші, майно тощо»); *шукати (ловити, доганяти) / зловити (піймати) вітру в полі* (тільки наказ. форма – «безслідно зникнути, так, що марно й шукати; здійснювати безрезультатні пошуки кого-н., чого-н.»); *полетіти за (із) вітром* («набути розголосу, поширитися; безслідно зникнути, пропасти»)) [12].

Як в українській, так і в англійській мові фразеологізми, що містять компонент із семою «дощ» / «gain», мають здебільшого негативну конотацію, як-от українські: *як свиня в дощ* (ірон. зі сл. *чепурний* (уживається для вираження повного заперечення змісту зазначеного слова; зовсім не (чепурний); *з дощу та під ринву* («від однієї небезпеки, біди до ще гіршої»)) [12]. Із-поміж англійських фразеологізмів із компонентом *rain* виявлено такі: *save for a rainy day* [14] – «збирати на чорний день»; *if rainy day fund* [15] – «накопичення на чорний день»; *it never rains but it pours* [15] – відповідає українській фразі *біда ніколи не приходить одна* [12].

Варто зазначити, що *дощ* в англійських прислів'ях має не лише негативне значення, його пов'язують із чимось буденним, постійним, звичним. І це зрозуміло, тому що більшість днів у році на Туманному Альбіоні є дощовитими. Мабуть, тому в англійській мові з'явився фразеологізм *as right as rain* [15], який характеризує стабільність, нормальний стан речей, звичний перебіг подій. А от в українській мові, слово *дощ* у складі фразеологізмів позначає щось раптове, несподіване, оскільки для України характерний континентальний клімат із теплим літом, коли достатньо сонячних днів: *як (мов, ніби і т. ін.) дощ на голову (з ясного неба)*, зі сл. *падати, упасти* і под. («зовсім несподівано; раптово»)) [12].

Українці також позитивно висловлюються про *дощ*: *золотий дощ* («великі прибутки; гроші»); *як (мов, неначе тощо) гриби після дощу* (зі сл. *рости, з'являтися, виникати* і т. ін. «швидко й у великій кількості»)) [12].

В обох аналізованих мовах існує безліч фразеологічних одиниць, які яскраво віддзеркалюють різний менталітет українського й англійського народу, а подекуди й однакові погляди на певні речі.

Висновки з поданого дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі

Безсумнівно, проаналізувати всі фразеологізми, що відтворюють особливості українського й англійського менталітету, у межах однієї статті неможливо. Однак деякі висновки можна зробити. Під час аналізу українських фразеологізмів було встановлено, що український менталітет віддзеркалено здебільшого в одиницях, пов'язаних із релігією, працею та прагненням до свободи. Складниками менталітету британського народу є самоконтроль, стриманість, консервативність, шанування традицій. Окремі лексеми, що входять до складу фразеологізмів обох мов, мають однакові конотації, а деякі відрізняються, що й є маркером того чи іншого менталітету.

Перспективу подальших досліджень убачаємо в семантичному аналізі фразеологізмів, що містять компонент *погода / weather*.

Література

1. Дюканова Н. М., Никонорова Л. І. Лексико-фразеологічні особливості англійської мови в сучасній економічній прозі. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки*. Луцьк, 2011. № 6, ч. 2. С. 151–154.

2. Зорівчак Р. Colour terms as components of Ukrainian and English idioms: an attempt at a contrastive linguocultural analysis. *Іноземна філологія: укр. наук. зб.* / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2017. Вип. 130. С. 66–76.
3. Князь Т. Особливості функціонування фразеологізмів української мови в політичному дискурсі. Лінгвістичні дослідження: зб. наук. праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, випуск 50. 2019. С. 59–64.
4. Кондратенко Н. В. Український політичний дискурс: текстуралізація реальності: монографія. Одеса: Чорномор&арос;я, 2007. С. 32–38.
5. Кочубей В. Ю. Англійські фразеологізми на позначення частин тіла як елемент культурного коду. *Наукові записки ЦДПУ. Серія: Філологічні науки.* Кропивницький, 2018. Вип. 165. С. 232–237.
6. Недосека А. М., Косенко Ю. В. Аксиологічні характеристики фразеологізмів в англійському художньому дискурсі. *Філологічні трактати.* 2015. Т.7, № 3. С. 74–81.
7. Падалка О. В. Політична промова та її просодичні характеристики. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство.* 2012. № 6(231). С. 66–69.
8. Полужин М. Концепт і особливості фразеологічної номінації в англійській мові. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія.* Ужгород, 2019. Вип. 1 (41). С. 100–105.
9. Самус М., Баранова С. Phrasal verbs in english. *Матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів гуманітарного факультету,* 20-25 квітня 2006 р. Суми: СумДУ. 2006. ч.1. С. 12–15.
10. Стадник І. О. До проблеми відображення своєрідності мовної картини світу військової сфери (на матеріалі англійської та української мов). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного ун-ту.* 2014. Вип. 10 (2). С. 107-110.
11. Фокс К. Спостерігаючи за англійцями. URL: <https://coollib.net/b/470540-keyt-foks-sposterigayuchi-za-angliytsumami/read> (дата звернення: 30.03.2023).
12. Фразеологічний словник української мови. URL: <https://slovyk.me/dict/phraseology/%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%80> (дата звернення: 30.03.2023).
13. Online Cambridge Dictionary / ed. by Colin McIntosh, 2015–2020. URL: <https://dictionary.cambridge.org/ua> (дата звернення: 27.03.2023).
14. Online Etymology Dictionary / ed. by Douglas Harper, 2001–2022. URL: <https://www.etymonline.com/word/blow%20up> (дата звернення: 28.03.2023).
15. Online Merriam-Webster Dictionary / ed. by Kory Stamper, 2017–2021. URL: <https://www.merriamwebster.com> (дата звернення: 27.03.2023).

References

1. Diukanova N. M., Nykonorova L. I. Leksyko-frazeolohichni osoblyvosti anhliiskoi movy v suchasni ekonomichni prozi. *Naukovyi visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu im. Lesi Ukrainky / Volyn. nats. un-t im. Lesi Ukrainky.* Lutsk, 2011. № 6, ch. 2. S. 151–154.
2. Zorivchak R. Colour terms as components of Ukrainian and English idioms: an attempt at a contrastive linguocultural analysis. *Inozemna filologiya: ukr. nauk. zb. / Lviv. nats. un-t im. I. Franka,* 2017. Vyp. 130. S. 66–76.
3. Kniaz T. Osoblyvosti funktsionuvannya frazeolohizmiv ukrainskoi movy v politychnomu dyskursi. *Linhvistychni doslidzhennia: zb. nauk. prats KhNPU im. H. S. Skovorody,* vypusk 50. 2019. S. 59–64.
4. Kondratenko N. V. Ukrainskyi politychnyi dyskurs: tekstualizatsiia realnosti: monohrafiia. *Odesa: Chornomoria,* 2007. S. 32–38.
5. Kochubei V. Yu. Anhliiski frazeolohizmy na poznachennia chastyn tila yak element kulturnoho kodu. *Naukovi zapysky TsDPU. Serii: Filolohichni nauky.* Kropyvnytskyi, 2018. Vyp. 165. S. 232–237.
6. Nedoseka A. M., Kosenko Yu. V. Aksiolohichni kharakterystyky frazeolohizmiv v anhlovnomu khudozhnomu dyskursi. *Filolohichni traktaty.* 2015. T.7, № 3. S. 74–81.
7. Padalka O. V. Politychna promova ta yii prosodychni kharakterystyky. *Naukovyi visnyk Shkhidnoieuropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. Filolohichni nauky. Movoznavstvo.* 2012. № 6(231). S. 66–69.
8. Poliuzhyn M. Kontsept i osoblyvosti frazeolohichnoi nominatsii v anhliiskii movi. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Filolohiia.* Uzhhorod, 2019. Vyp. 1 (41). S. 100–105.
9. Samus M., Baranova S. Phrasal verbs in english. *Materialy naukovo-teoretychnoi konferentsii vykladachiv, aspirantiv, spivrobitnykiv ta studentiv humanitarnoho fakultetu,* 20-25 kvitnia 2006 r. Sumy: SumDU. 2006. ch.1. S. 12–15.
10. Stadnik I. O. Do problemy vidobrazhennia svoieridnosti movnoi kartyny svitu viiskovoi sfery (na materialy anhliiskoi ta ukrainskoi mov). *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho un-tu.* 2014. Vyp. 10 (2). S. 107-110.
11. Foks K. Sposterihaiuchy za anhliitsiamy. URL: <https://coollib.net/b/470540-keyt-foks-sposterigayuchi-za-angliytsumami/read>.
12. Frazeolohichni slovnyk ukrainskoi movy. URL: <https://slovyk.me/dict/phraseology/%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%80> (data zvzvernennia: 30.03.2023).
13. Online Cambridge Dictionary / ed. by Colin McIntosh, 2015–2020. URL: <https://dictionary.cambridge.org/ua>.
14. Online Etymology Dictionary / ed. by Douglas Harper, 2001–2022. URL: <https://www.etymonline.com/word/blow%20up>.
15. Online Merriam-Webster Dictionary / ed. by Kory Stamper, 2017–2021. URL: <https://www.merriamwebster.com>.